

EKOLOGIYA TURIZMINI RIVOJLANTIRISH.

*Usarov Azamat Matkarim o'g'li.
Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti
Turizim fakulteti TOUP 502 guruh talabasi*

Annotatsiya.

Tarix, madaniyat va tabiiy go'zallikka boy mamlakat bo'lgan O'zbekiston barqaror iqtisodiy o'sish va atrof-muhitni muhofaza qilish vositasi sifatida ekoturizmni rivojlantirishga tobora ko'proq e'tibor qaratmoqda. O'zining rang-barang landshaftlari, noyob ekotizimlari va kuchli madaniy merosi bilan O'zbekiston ekologik turizmni ajaralib turadi. Ushbu maqolada biz O'zbekistonda ekologik turizmning rivojlanish istiqbollari va uning mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ekologik turizm, tabiiy boyliklari, qo'riqxonalar, milliy bog'lar, suv.

Аннотация.

Узбекистан, страна с богатой историей, культурой и природными красотами, все больше внимания уделяет развитию экотуризма как средства устойчивого экономического роста и защиты окружающей среды. Узбекистан с его красочными пейзажами, уникальными экосистемами и богатым культурным наследием способствует развитию экотуризма. В этой статье мы предоставляем информацию о перспективах развития экологического туризма в Узбекистане и его значении в экономике страны.

Ключевые слова: экологический туризм, природные ресурсы, заповедники, национальные парки, вода.

Abstract.

Uzbekistan, a country rich in history, culture and natural beauty, is increasingly paying attention to the development of ecotourism as a means of sustainable economic growth and environmental protection. With its colorful landscapes, unique ecosystems and strong cultural heritage, Uzbekistan promotes ecotourism. In this article, we provide information about the development prospects of ecological tourism in Uzbekistan and its importance in the country's economy.

Key words: ecological tourism, natural resources, nature reserves, national parks, water.

KIRISH.

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish istiqbollarini ta'minlovchi asosiy omillardan biri uning boy tabiiy xilma-xilligidir. O'zbekiston Tyan-Shan

tog'larining qorli cho'qqilaridan tortib, Qizilqum cho'lining qurg'oqchil go'zalligi va Farg'ona viloyatining yam-yashil vodiylarigacha sayyohlar uchun keng ko'lamli ekotizimlarni taklif etadi. Bu xilma-xillik yovvoyi tabiatni kuzatish, tabiatda sayr qilish va barqaror lager tajribasi kabi faoliyat uchun keng imkoniyatlar yaratadi. O'zbekiston o'zining tabiiy merosini asrab-avaylash maqsadida milliy bog'lar, qo'riqxonalar va biosfera rezervatlari kabi qo'riqlanadigan hududlarni tashkil etish va ularni saqlash borasida salmoqli yutuqlarga erishdi. Ushbu qo'riqlanadigan hududlar nafaqat biologik xilma-xillik uchun boshpana, balki ekoturizm faoliyati uchun asosiy yo'nalish sifatida ham xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Tabiatni muhofaza qilish borasidagi sa'y-harakatlar va barqaror amaliyotlarga ustuvor ahamiyat berib, O'zbekiston ekologik jihatdan nozik hududlarda mas'uliyatli turizmni rivojlantirishga yo'l ochmoqda. O'zbekiston hukumati ekoturizm salohiyatini iqtisodiy o'sish va ekologik barqarorlikni ta'minlovchi omil sifatida tan oldi. Barqaror turizm amaliyotini, qishloq joylarda infratuzilmani rivojlantirish va jamoatchilikning faolligini targ'ib qiluvchi siyosat va tashabbuslar orqali O'zbekiston ekologik turizmni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratmoqda. Bundan tashqari, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik va ekoturizm tarmoqlarida ishtirok etish mamlakatning yashil sayyohlik yo'nalishi sifatidagi nufuzini yanada oshirmoqda.[5]

O'zbekistonda ekoturizm mamlakatning boy madaniy merosini o'zida mujassamlashtirish uchun tabiatga asoslangan tajribalardan tashqariga chiqadi. Sayyohlar mahalliy jamoalar bilan muloqot qilish, an'anaviy hunarmandchilikda qatnashish va tabiiy diqqatga sazovor joylar bilan bir qatorda tarixiy joylarni o'rganish imkoniyatiga ega. Hamjamiyatlarni ekoturizm loyihalariga jalb qilish va madaniy almashinuvni rag'batlantirish orqali O'zbekiston nafaqat o'z merosini saqlab qolmay, balki aholi uchun barqaror turmush sharoitini yaratmoqda.[4]

Ekologik turizm, boshqacha qilib aytganda eko-turizm yoki barqaror turizm sifatida ham tanilgan, tabiat, madaniyat va ijtimoiy mas'uliyatni saqlashga qaratilgan sayohat shaklidir. Ekologik turizmning ba'zi asosiy jihatlari ko'rsatib o'tmoqchimiz:

1. Tabiatni muhofaza qilish: ekologik turizmning asosiy maqsadi sayyohlik faoliyatining atrof - muhitga salbiy ta'sirini minimallashtirishdir. Ekologik sayyohlar tabiiy resurslarni hurmat qilish va saqlashga chaqiriladi.

2. Mahalliy aholini jalb qilish: ekologik turizm mahalliy hamjamiyatlarni rivojlantirish va mahalliy sanoatni qo'llab-quvvatlashga yordam beradi. Bu mintaqaning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shib, mahalliy aholining manfaatlari va ehtiyojlarini hisobga oladi.

3. Ta'lim va xabardorlik: Eko-turizm, shuningdek, sayyohlarni tarbiyalash va ularning ekologik xabardorligini oshirishga qaratilgan. Sayohatchilar tabiat, mahalliy madaniyat va tarixni qadrlashni o'rganadilar.

4. Faoliyat turlarining xilma-xilligi: ekologik turizm piyoda yurish, piyoda yurish va velosipedda yurish, dayving, safari va boshqa ochiq havoda dam olish kabi turli xil tadbirlarni taklif etadi.

Ekologik turizm nafaqat dam olishga, balki atrof-muhitga ijobiy ta'sir ko'rsatishga intilayotgan sayohatchilar orasida tobora ommalashib bormoqda. Turizmning barqaror va mas'uliyatli shakllarini afzal ko'rish noyob tabiiy burchaklarni saqlashga yordam beradi va mahalliy hamjamiyatlarning farovonligini qo'llab-quvvatlaydi.[3]

MUHOKAMA VA NATIJALAR.

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish istiqbollari istiqbolli bo'lib, mamlakat turizm sektorida o'sish uchun ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi. O'zbekistonda ekoturizmning ijobiy istiqboliga bir qancha asosiy omillar yordam beradi. O'zbekiston tog'lar, cho'llar va daryo vodiylarini o'z ichiga olgan turli ekotizimlarga ega bo'lib, ekologiyaga e'tiborli sayohatchilar uchun ko'plab tabiiy diqqatga sazovor joylarni taqdim etadi. O'zbekiston biologik xilma-xillikni saqlash va barqaror turizm amaliyotini targ'ib qilish uchun milliy bog'lar va qo'riqxonalar kabi qo'riqlanadigan tabiiy hududlarni tashkil etish va saqlash bo'yicha sa'y-harakatlarni amalga oshirdi. Ushbu qo'riqlanadigan hududlar ekologik turizm faoliyati uchun muhim markaz bo'lib xizmat qiladi. O'zbekiston hukumati atrof-muhitni muhofaza qilishni ta'minlash bilan birga, iqtisodiy rivojlanish vositasi sifatida ekoturizmni rivojlantirishga qiziqish bildirmoqda. [2]

Barqaror turizm amaliyotini qo'llab-quvvatlovchi siyosat va tashabbuslar mamlakatda ekologik turizmning o'sishini yanada kuchaytirishi mumkin. O'zbekistonning madaniy merosi, jumladan, tarixiy obidalar va an'anaviy hunarmandchilik ekoturizm tajribasiga integratsiya qilinishi mumkin, bu esa tashrif buyuruvchilarga mamlakatning tabiiy va madaniy boyliklarini yaxlit ko'rish imkonini beradi. Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik qilish va ekoturizm tarmoqlarida ishtirok etish orqali O'zbekiston ilg'or tajriba almashishi, xorijiy investitsiyalarni jalb qilishi va ekologik turizm takliflari sifatini oshirishi mumkin. Mahalliy hamjamiyatlarni ekoturizm loyihalariga jalb qilish iqtisodiy imkoniyatlarni yaratishi, madaniy almashinuvni rivojlantirishi va aholi va tashrif buyuruvchilarning atrof-muhitga oid xabardorligini oshirishi mumkin.

XULOSA.

Umuman olganda, O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish istiqbollari yorqin, mamlakat o'zining tabiiy go'zalligi, madaniy merosi va kelgusi yillarda turizmning barqaror o'sishini jalb qilish uchun qo'llab-quvvatlovchi siyosatdan

foydalanishga tayyor. Tabiatni muhofaza qilish, jamoatchilikni jalb qilish va tashrif buyuruvchilarning sifatli tajribasiga e'tibor qaratish orqali O'zbekiston o'zini mintaqadagi ekoturizmning yetakchi yo'nalishi sifatida ko'rsatishi mumkin.[1]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]
2. Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O'zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. // xizmat ko'rsatish va turizm sohalarini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.:Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]
3. Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]
4. Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo'nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]
5. Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]